

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	16. 7 2024 GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-71/21-6
VEZA:	
EPA:	249 XXV
SKUPŠTINA CRNE GORE	PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE

predsjednik, Aleksa Bečić

Na osnovu člana 93 stav 1 Ustava Crne Gore, podnosimo **PREDLOG REZOLUCIJE O GENOCIDU U PIVI I VELICI**, radi stavljanja u skupštinsku proceduru.

POSLANICI

1. Momo Koprivica

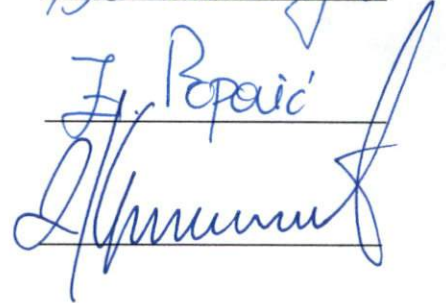
2. Vladimir Martinović

3. Zdenka Popović

4. Dragan Krapović

Polazeći od najviših vrijednosti ustavnog poretka i opšteprihvaćenih pravila međunarodnog prava;

Privrženi znamenitoj antifašističkoj tradiciji našeg naroda i države, koja je njen priznati znak raspoznavanja u svijetu;

Imajući u vidu da je, prema nepobitnim dokazima, od strane istih nacifašističkih formacija na prostoru Pive, početkom juna 1943. godine monstruozno i neselektivno ubijeno oko 1290 civila, među kojima oko 550 djece, a u Velici 28. jula 1944. godine oko 550 civila, uključujući djecu i ostarela lica;

Zabrinuti zbog činjenice da je istraživanje i rasvjetljavanje zločina u Pivi i Velici decenijama bilo zapostavljeno, kao i zbog činjenice da niko od počinitelaca, do danas, nije izveden pred domaće ili međunarodne sudove;

Uvjereni da su znanje i svijest građana o masovnim stradanjima preduslov za borbu demokratskog svijeta protiv totalitarnih ideja i sličnih projekata, progona na etničkoj ili vjerskoj osnovi, kao i kršenja ljudskih prava;

Podsjećajući crnogorsku javnost (a sve u cilju razvoja kulture sjećanja i trajne prevencije kršenja ljudskih prava) na brojne genocidne zločine nacifašizma na tlu bivše Jugoslavije, na stratišta sa logorima za djecu kao što je Jasenovac, na masovna strijeljanja djece kao u Šumaricama, na sabirne logore smrti kao što je Jadovno, kao i na druga masovna stradanja ljudi i kolektiviteta kao posljedice realizovanja zloglasnih "ideja" krvi i tla;

Jedinstveni u osudi svih zločina nacifašizma na tlu naše države i bivše Jugoslavije, u izražavanju pijeteta prema svim žrtvama tih zločina, kao i u saosjećanju sa patnjama njihovih porodica;

Potvrđujući principijelan stav, zasnovan na domaćem i međunarodnom pravu, da odgovornost može biti isključivo individualna, kao i da nijedan narod ne može biti označen kao genocidan ili zločinački;

Snazno opredijeljeni da učinimo sve kako se tragična stradanja ljudi, etničkih, vjerskih i drugih grupa nikad i nigdje više ne bi ponovila;

Skupština Crne Gore na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore donosi

REZOLUCIJU O GENOCIDU U PIVI I VELICI

Skupština Crne Gore:

- 1) najoštrije osuđuje počinjeni genocid u Pivi i Velici;
- 2) izražava najdublji i trajni pijetet prema svakoj žrtvi zločina u Pivi i Velici, kao i prema svim žrtvama nacifašizma na prostoru Crne Gore i bivše Jugoslavije;
- 3) ukazuje nadležnim državnim organima na neophodnost pružanja podrške preživjelim i porodicama postradalih, i iskazuje zahvalnost svima onima koji su dali doprinos u rasvjetljavanju ovih zločina;
- 4) ocjenjuje nedovoljnim saznanja, kako domaće, tako i relevantne međunarodne javnosti, o prirodi, razmjerama i posljedicama zločina u Pivi i Velici;
- 5) naglašava značaj i potrebu da se 7. jun i 28. jul ustanove za dane sjećanja na žrtve nacifašizma u Pivi i Velici;
- 6) ukazuje na značaj i neophodnost formiranja mješovite državne komisije koja bi imala za zadatak prikupljanje i temeljnu obradu činjenica i

dokumentacione i druge dokazne građe, kako bi se dodatno rasvijetlili ovi zločini i popisala imena žrtava;

7) poziva Vladu Crne Gore da, u najkraćem roku, planira izgradnju memorijalnih centara u Pivi i Velici i obavezuje se da odobri dovoljan obim budžetskih sredstava za tu namjenu, u cilju prikladnog obilježavanja stradanja, zatim prikupljanja fotodokumentacione građe, istraživanja zločina i podizanja svijesti o njima, te razvoja kulture sjećanja;

8) podvlači potrebu da prikazi, objašnjenja i analize utvrđenih činjenica i nepobitnih dokaza o zločinima u Pivi i Velici zauzmu odgovarajuće mjesto u obrazovnim programima i nastavnom procesu, te budu predmet produbljenog naučnog izučavanja i istraživanja;

9) prihvata da učvršćuje svijest i javno razumijevanje činjenica o zločinima u Pivi i Velici i drugim nacifašističkim zločinima počinjenim na tlu Crne Gore i bivše Jugoslavije;

10) smatra prijeko potrebnim povezivanje sa međunarodnim memorijalnim ustanovama, institucijama i organizacijama koje se bave žrtvama nacifašizma i rasvjetljavanjem zločina;

11) obavezuje se da odobrava i predviđa redovna budžetska sredstva za radove u svim oblastima umjetnosti na temu stradanja od nacifašizma;

12) potvrđuje snažnu riješenost da razvija duh tolerancije, otvorenosti, solidarnosti, međunacionalnog i međuvjerskog razumijevanja i pomirenja, te da jača kapacitete za odlučno preveniranje svih pojava koje u osnovi imaju totalitarne ideje i prezir prema ljudskim pravima;

OBRAZLOŽENJE

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE REZOLUCIJE

Ustavni osnov za donošenje ove rezolucije sadržan je u članu 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da Skupština Crne Gore donosi propise i opšte akte (odluke, zaključke, rezolucije, deklaracije i preporuke).

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE REZOLUCIJE

S obzirom na to da je Crna Gora država koja počiva, pored ostalog, na imponantnoj antifašističkoj tradiciji svog naroda, utoliko je snažnija njena obaveza da se sjeća i izražava pijetet prema žrtvama nacifašizma, da ne zaboravlja zločine počinjene na njenoj teritoriji i u cijelom svijetu. Prema nepobitnim dokazima, od strane istih nacifašističkih formacija na prostoru Pive, početkom juna 1943. godine monstruozno i neselektivno je ubijeno oko 1290 civila, među kojima oko 550 djece, a u Velici, 28. jula 1944. godine, oko 550 civila, uključujući djecu i ostarela lica. To je jedan od najsvirepijih nacifašističkih zločina počinjenih na tlu naše zemlje u toku Drugog svjetskog rata. S obzirom na to da je, pored ostalog, zločin obuhvatao masovna i neselektivna ubijanja nevinih, nenaoružanih i nebranjanih ljudi, bez obzira na njihov uzrast, i da je time bio sračunat na istrebljenje cijelih grupa, ovi zločini imaju nesporno genocidno obilježje. Međutim, istraživanja o zločinima počinjenim u Pivi i Velici nijesu bila, decenijama unazad, sprovedena u mjeri u kojoj žrtve ovih nepočinstava i načini njihovih stradanja zaslužuju, a svakako je aktivnost državnih ustanova i inistitucija u ovome bila nedovoljna i neadekvatna. Istovremeno, legitimno je ocijeniti teško shvatljivom činjenicu da nijedan počinilac zločina nije zbog tog nedjela izveden pred bilo koji domaći ili međunarodni sud. To je sve doprinjelo formiranju nedovoljnog stepena javnog razumijevanja činjenica o pomenutim zločinima, te je neophodno

da Skupština pruži doprinos jačanju svijesti i javnom razumijevanju okolnosti, prirode i posljedica ovih zločina.

Pored toga, utvrđivanjem činjenica koje govore o nacifašističkim zlodjelima smanjio bi se mogući opseg istorijskog revizionizma, te je neophodno stvoriti pravne osnove i institucionalne podsticaje za objektivno sagledavanje pomenutih činjenica. Istovremeno, ovim aktom Skupština Crne Gore odgovara na težnje da se borba protiv nacifašizma svede i razmatra isključivo na lokalnom planu, i oprijedjeljuje se da je to korisno, ali nedovoljno, jer je stradanje stanovništva Pive i Velike, između ostalog, i posljedica postvarenja globalnog "idejnog" zahvata nosilaca nacizma i fašizma, kao najvećeg zla u istoriji čovječanstva.

Usvajanjem ove Rezolucije, Crna Gora kao antifašistička država potvrđuje svoju snažnu volju i riješenost da se doprinese utvrđivanju pune istine o nacifašističkim zločinima, da učini sve kako se tragična stradanja ljudi, etničkih, vjerskih i drugih grupa, nikada i nigdje ne bi ponovila, te da razvija toleranciju, otvorenost, solidarnost, međunacionalno i međuvjersko razumijevanje i pomirenje, u duhu demokratije i vladavine prava, što je, uostalom, i opredeljenje države Crne Gore, potvrđeno preambulom Ustava Crne Gore.